

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XVIII. Cùm sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

hatur circa decimas, debito sine decidi, non obstante præscriptione temporis, cum enim, prout expressè dicit Pontifex, Laici decimas (id est jus decimandi) detinere (sive possidere civiliter, ut ait Glossa hic verbo detinere) non possint, eas nullâ valent præscribere ratione: non loqui autem Pontificem de juris spiritualis decimarum possessione, rectè inde concluditur, quòd non poterit nobilis ille jus tale spirituale præterdere, cum pateat omnibus, juris spiritualis possidendi capaces non esse Laicos. *Videatur Theologia Moral. Tract. 6. cap. 6. num. 8.*

Notandum secundum. Incapaces hujus juris temporalis decimarum Laicos esse, sine spirituali Summi Pontificis privilegio, aut alio legitimo titulo, factæ v. g. legitimæ infeudationis ab Ecclesia; cujus perpetuò faciendæ, hodie quidem post Lateranense jus non habent inferiores Pontifice Prælati, habuerunt tamen olim ante Lateranense, sub annum Christi 1179. celebratum: quamvis enim antiquior prohibitio talis infeudationis perpetuæ ab inferioribus Prælatiis faciendâ habeatur, facta per Urbanum secundum in Concil. Turon. sub annum 1096. celebrato, benè tamen putant multi, passim receptam hanc constitutionem non fuisse, neque in usum deductam, usque ad tempora Alexandri III.

Notandum tertium. Quamvis sint aliqui, qui probabiliter velint, neque hodie prohiberi inferioribus etiam Prælatiis, de decimis, saltem quatenus jus præcisè temporale importat, ad tempus breve infeudate Laicos, cum ea tantùm infeudatio decimarum per Concilium Lateranense prohibita sit, quæ perpetua est, & magnum Ecclesijs nocumentum infert; probabilius tamen alios judicare, commoditatem quidem colligendorum fructuum decimarum Laicis ad breve tempus eiocari posse, jus tamen colligendi suo nomine tales decimas, non concedi posse Laicis, cum verba Canonis, prohibentis decimas in Laicos transmissi, absolute loquantur, & merito ad cavendas multas fraudes, etiam hanc tem-

poralem infeudationem prohibere videatur.

CAPITULUM XVIII.

Cum sint.

PARAPHRASIS.

Quærebatur ex Pontifice, cuinam Ecclesiæ solvi debeant decimæ de prædijs, quæ in aliena Parochia excolunt aliqui, cum ipsi tamen extra parochiam illam alibi domicilium habeant: cui quæsito, cum diversæ SS. PP. super eo auctoritates habeantur, quorum aliqui pro Parochia, ubi prædia sita sunt, decidunt; alij verò pro Parochia, ubi dominus vel colonus prædiorum illorum habitat, & consequenter certum responsum dari non posse putet Pontifex, consuetudinem observandam judicat, & juxta eam solvendas has prædiales decimas; ita tamen, ut diligenter caveatur, ne, si in diversis Episcopatibus Parochiæ existunt, termini Episcopatum confundantur.

SUMMARIUM.

1. Cui Ecclesia parochiali decima prædiales solvenda sint, consuetudo consideranda, & servanda.
2. Cum Patres diversa hac in re sentiant.

Notandum primum. Multùm hac in decimarum materia posse consuetudinem, quæ cum rationabilis sit, ipsam etiam ambiguitatem, quæ ex legibus nonnunquam oritur, tollit, *argum. L. si de interpretatione 37. & L. se ff. de legibus, & cap. dilectus 8. de consuet.* ubi dicitur: consuetudo approbata optima est legum interpretatio; & hinc, quamvis in cap. 13. 20. & 29. Pontifex multùm inclinet in eam sententiam, quæ vult solvendas decimas prædiales illi parochiæ, ubi sita sunt prædia (quam Ecclesiam jura nonnunquam matricem appellant)

A a a

lant)

lant) licet dominus, vel colonus talium prædiorum extra hanc Parochiam habiter, & alibi Sacramenta percipiat; in hoc tamen capit. & in cap. ad Apostolica 20. h. t. consuetudinem loci vult observari, quæ non tantum jus dubium interpretari potest, sed juri etiam certo derogare positivo, uti patet ex cap. final. de consuet.

Notandum secundum, Diversas quidem super hoc quæsitio, SS. PP. esse autoritates, non autem adversas, ut advertit *Gloss. hic v. diverse*: nihil ergo cuicumque auctoritati derogat, qui consuetudine suæ parochiæ in solvendis talibus decimis observat, cum nulla autoritas contra consuetudinem legitimè præscriptam in tali juris merè humani casu obliget; præsertim, cum ratio etiam in relato capit. allata pro consuetudine urgeat, ut ne scilicet confundantur termini, & fines Episcopatuûm, & (quod optimè inferitur) parochiarum; ut Rectori Ecclesiæ parochialis, & Ecclesiæ ipsi sua semper maneat salva & integra fundatio, quæ nec per parochianorum factas mutationes mutari possit.

CAPITULUM XIX.

Prohibemus.

PARAPHRASIS.

Statutum est in Concilio Later. sub Alexandro III. celebrato, ut ne Laici, qui decimas cum periculo suarum Animarum detinent (adeoque injustè, & non sine peccato) eas possint in alios Laicos aliquo modo transferre, ne quidem cum consensu Episcopi (ut advertit *Glossa ibidem*) ita, ut si quis decimas ab illis receperit, & Ecclesiæ non reddiderit, Ecclesiasticâ sepulturâ privetur.

SUMMARIUM.

1. Quid possint circa transferendas in alios Laicos decimas Laici?
2. Quid possint injusti decimarum detentores circa tales decimas in Ecclesias aut Religiosos transferendas?

3. Consuetudini tamen deferendum ali-
quid circa decimas justè obtentas.

Notandum primò. Hæc de injustè detinentibus decimas statui, ita ut penam hoc cap. contra injustos tales detentores, qui in alios Laicos decimas tales transferunt, statuta, eos etiam afficiat, quia Laicis talibus, quocumque titulo, etiam interdum acceperint decimas tales: qui vero Laici, justè tales decimas possident, quod mirum illæ ante Concilium Later. vel etiam post illud à legitima auctoritate interdum perpetuum sunt concessæ, id valde probabile est, quòd decimas tales alteri Laico eum consensu Episcopi in feudum accipere possint, ut docet *Glossa in cit. cap. prohibemus v. Laicos, Suarez L. 1. c. 26. n. 7*. Si enim possit Vasallus rem feudalem, sive in feudum legitimè concessam, subinde dare, ut constat ex cap. unico §. si servus 2 Feud. tit. 9. idque non tantum in feudum sæculari, sed etiam Ecclesiastico locum habeat, ut docet *Clarus q. 32. num. 2* quævis decimarum feudum excipiat, quia tamen nullus juris textus ostendi potest, in quo prohibetur Laicus, justè decimas in feudum ab antiquo possidens, eas alteri subindare, saltem cum consensu Episcopi, consequenter à communi regula, & decima recedendum non est, prout probat *Glossa in hoc cap. v. Laicos*; & colligitur etiam ex cap. 2. de Feudis.

Notandum secundò. Injustis his decimarum detentoribus, eò quòd eas acceperint à non habente potestatem, si persuaderi non possit, ut Ecclesiæ, ad quæ illæ pertinent, eas restituant, cui sine consensu Episcopi restituere possent, & deberent, cap. cum Apostolica 7. de his qui sunt à Prælati &c. posse eos, non quatenus in alios Laicos, sed Clericos, præsertim Religiosos, vel in quamcunque aliam Ecclesiam, accedente consensu Episcopi, decimas has transferre, juxta cap. cum Apostolica, & juxta *Suarezium L. 1. c. 26.* nullum quòd Laicis nulla sit de rebus Ecclesiasticis disponendi facultas, cap. fin. de reb. Eccles.